

קבצי הערות התמימים ואנ"ש בלקו"ש חלק י"ז שיחה לפרקי אבות - ר' חנניא בן עקשיא

קובץ הערות התמימים ואנ"ש צפת גליון מו

כפליים לתושיה שבלוחות השניות

הת' ינון שי' ששון
תלמיד בישיבה

איתא במדרש (שמ"ר פמ"ו) שהקב"ה אמר למשה רבינו "אל תצטער בלוחות הראשונות שלא היו אלא עשרת הדברות בלבד, ובלוחות השניים אני נותן לך שיהא בהם הלכות מדרש ואגדות. . כפליים לתושיה", וכ"כ בגמ' (נדרים כב, ב) "אלמלא לא חטאו ישראל לא ניתן להם אלא חמשה חומשי תורה וספר יהושע בלבד שנאמר כי ברוב חכמה רוב כעס", ופירש"י "לפי שבעטו וחטאו נוסף להם דוב חכמה להטריחן יותר".

וצריך ביאור איך דברי הגמ' ורש"י מתיישבים עם דברי המשנה בסיום מסכת מכות "רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר", שמדברי המשנה משמע שניתנו לישראל רוב תורה ומצוות כדי "לזכות את ישראל" ולא "כדי להטריחן יותר".

ולכאורה יש לתרץ זה ע"פ המבואר בלקו"ש (ח"ז ע' 412) דהפי' ב"לזכות את ישראל" הוא, לזכות - מלשון זיכוך, שבנ"י יפעלו בעצמם זיכוך ע"י תורה ומצוות, ושם בהערה 35 מביא את מארז"ל "לא ניתנו המצוות אלא לצרף בהם את הבריות" (וכן מבואר בהתוועדויות ה'תשמ"ט: "אמנם גם ב"לזכות את ישראל" ישנו הענין של זכוך - לזכות מלשון זיכוך". ובכ"מ). וא"כ אין המדרשים סותרים, אלא אדרבה, ע"י רוב תומ"צ וע"י ה"להטריחן יותר" נגרם הזכות (מל' זיכוך).

וכידוע שרוב טורח מביא לזיכוך, וכהסיפור בזה (הובא בלקו"ד ח"א ע' 165) אודות תלמיד שהגיע לתומכי תמימים והי' למדן ובעל כשרון, אלא שהי' בעל מידות גסות וגם פניו לא היו עדינות ביותר, והרבי הרשב"ב הורה לרבי הרי"צ להטיל על אותו תלמיד את כל העבודה הקשה שקשורה לאפיית המצות (שעליה היו אחראים הת'), וכך עשה הרבי הרי"צ, שהעמיס על התלמיד את כל העבודות הקשות בבירור

החיטים, העמדת הריחים של יד, בטחינה עצמה, בבדיקת חמץ במשרד הישיבה (עבודה שנמשכה עד לשעה שתים שלש בלילה), ומשבע בבוקר של ערב פסח הי' צריך להיות במקום האפיה ולהכשירה, בנוסף לכך צוה עליו ללמוד את המאמר "ששת ימים" שבסידור וללמודו שוב ביום ראשון של פסח עם הרבי הרי"צ, בליל הסדר הי' הבחור "ממונה" על השולחן הגדול שבזאָל שבו אכלו תלמידי הישיבה. לאחרי כל זה, בסעודת אחרון של פסח עם התמימים, אמר הרבי הרש"ב לבנו "ראה פעולת זיעה של מצוה - הוא הרי קיבל פנים אחרות לגמרי, הגסות הוסרה ונראים פני אדם".